

LIBERTATEA RELIGIOASĂ ȘI LEGALITATEA CREȘTINILOR AUDIENI

I. GENERALITĂȚI

În ultimul timp, diferite persoane slab pregătite în domeniul libertății religioase au strecurat în spațiul virtual informații false despre această libertate constituțională, informații care aduc atingere atât Constituției, Legii Cultelor nr. 489/2006, cât și garanției pe care statul o oferă cetățenilor săi cu privire la libertatea religioasă.

Nu Asociația Creștină „Apostoliconul” a fost ținta persoanelor invocate mai sus, ci alte două structuri asociaționale religioase din România. Pentru a preveni eventuale tulburări în rândul clericilor, membrilor și viitorilor membri, dorim să facem câteva precizări cu privire la libertatea fiecărei confesiuni sau persoane juridice de a-și manifesta propria credință religioasă.

La ora actuală, în România există 18 culte religioase, 44 de asociații religioase și câteva asociații luate în evidență de către Secretariatul de Stat pentru Culte al Guvernului României care împărtășesc și practică, potrivit legii, o credință religioasă. În țara noastră există peste 100 de culte religioase.

Termenul de *cult*, în virtutea art. 1, alin. 2, lit. A din Legea nr. 102/2014, include o multitudine de confesiuni religioase pe care adeseori legislația le definește cu un singur termen, precum și Constituția României. Așadar, drepturile și libertățile religioase nu sunt garantate de către stat numai pentru cultele recunoscute, ci și pentru toate celelalte culte pe care le vom numi în continuare *confesiuni religioase* care sunt înființate în acord cu Legea nr. 489/2006.

Secretariatul de Stat pentru Culte „este instituția statului care oferă expertiză în domeniul vieții religioase și care participă direct la elaborarea și aplicarea politicilor publice privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor”¹. Instituția a fost înființată oficial în anul 1862 și, până în zilele noastre, s-a adaptat pozitiv evoluției societății românești, răspunzând cerințelor și tendințelor în ceea ce privește viața religioasă.

II. AUDIENII ÎN TRECUT ȘI ÎN PREZENT

Cu privire la religia noastră *Creștină Audiană*, mărturiile istorice² ne atestă că a fost interzisă pe data de 30 mai 428, în vremea Împăratului Teodosie al II-lea (401-450). În urma deciziei imperiale, mai mulți lideri religioși ai *Bisericii Imperiale* (Ortodoxe), printre care și episcopul Rabbula de Edessa, au întetit persecutarea creștinilor audieni³. Bineînțeles, vorbim despre o epocă în care noțiunea de *libertate religioasă* încă nu apăruse, contextul geopolitic sugerând mai degrabă trecerea de la statutul de *persecutat* la cel de *persecutor* al bisericii oficiale. Cu toate acestea, istoricii ne confirmă faptul că guvernatorii din Gothia au acordat libertate religioasă cetățenilor.

În decursul timpului, numeroși teologi și scriitori au fost preocupați de învățăturile *curentului teologic* denumit *audianism*, încât acesta avea să renască, dar nu numai pentru notorietatea menționării acestuia în

¹ Secretariatul de Stat pentru Culte, „Statul și cultele religioase” – 2018, Ediția a II-a, pag. 13, ISBN 978-606-33-2998-2.

² Pr. dr. Mihai Ovidiu Cățoi, „Polychronion”, Arhiepiscopia Dunării de Jos, 2015, pag. 450.

³ „Lucrări la conf. int. desfășurată la Univ. din Zaragoza” 2005. p. 135-136. ISBN 90-04-17904-6.

lucrările teologice din diferite limbi, din ultimele secole, ci și datorită multelor întrebări retorice pe care și le adresează unii dintre credincioșii unor confesiuni religioase.

Astfel, *Audianismul* reparare la nivel de studiu și ulterior de renaștere în sânul Bisericii Ortodoxe Ruse din Diaspora (ROCOR-D), ca o unealtă necesară pentru aflarea mai multor răspunsuri pentru care Sinodul bisericesc nu a putut sau s-a eschivat să le ofere atât la întrunirea sinodală⁴ din anul 1912, cât și în alte perioade istorice. Inițial, curentul renaște chiar în vremea Mitropolitului Antonie Khrapovistchy (1863-1936), dar nu se dezvoltă, dată fiind situația tensionată la nivel internațional din perioada interbelică, Biserica Ortodoxă Rusă din Diaspora rezumându-se doar la traducerea câtorva Liturghii Apostolice, printre care și Liturghia Apostolului Petru.

În anul 2016, pornind de la declarația Mitropolitului Antonie care observase o *iudaizare* intensă în ultimele veacuri în Biserica Ortodoxă, Mitropolitul Damaschin Balabanov (1956-2021) și-a exprimat acordul față de studierea conceptului de *audianism* și traducerea în limba română a mai multor lucrări găzduite în diferite muzee ale Mănăstirilor Ortodoxe din Rusia, Grecia, Egipt, Israel, Italia și Siria.

Trebuie să amintim că acest grup religios aparținând Sinodului Bisericii Ortodoxe Ruse din Diaspora exista, foarte restrâns, în România, încă din anul 2010, deci dinainte de actualizarea Legii Cultelor nr. 489/2006, hirotoniile fiind făcute în baza art. 23, alin. 4, care avea următoarea formă: „*Exercitarea funcției de preot sau orice altă funcție care presupune exercitarea atribuțiilor de preot fără autorizația sau acordul expres dat de structurile religioase, cu sau fără personalitate juridică, se sancționează potrivit legii penale*”. Denumit pe atunci *Blagocinatul Românesc*, funcționa ca și o structură fără personalitate juridică, în baza art. 5, alin. 1 și 2 din Legea Cultelor nr. 489/2006, având totuși o structură organizatorică recunoscută de către stat în Republica Moldova.

În urma hirotoniei primului episcop audian, săvârșită cu acordul Mitropolitului Damaschin Balabanov de către Episcopul pensionat Serafim, pe data de 11 noiembrie 2017, cultul audian revine la viață, nu numai printr-o procedură religioasă, ci și una juridică provizorie.

Între anii 2016 și 2019 s-au făcut mai multe studii în privința *audianismului*, dar și traduceri în limba română ale mai multor documente, cărți liturgice și fragmente istorice care s-au conservat până astăzi.

Existența audienilor în România este atestată de nenumărate scrieri și chiar de o piatră fundamentală a unei Biserici din proximitatea actualei Arhiepiscopii a Tomisului, care era semnată de către *Episcopul Abdias*, unicul ierarh got care a purtat acest nume, în secolul al IV-lea, pe meleagurile țării noastre. De asemenea, Eusebiu de Cezareea și Epifanie de Salamina sunt doi autori semnificativi care ne vorbesc detaliat despre comunitatea *Episcopului Audius*, din actuala România. Însuși marele Ioan Gură de Aur vorbește despre programarea hirotoniei episcopului Moduharie, pe care se pare că este foarte interesat să fie săvârșită într-o siguranță absolută⁵. Cu toate acestea, nu fuseseră identificate locurile unde au existat creștinii audieni. Astfel, pe data de 18 noiembrie 2018, Benone Sinulescu, originar din Siriu, Buzău, dar și muzeologul Diana Gavrilă, ajută semnificativ la identificarea Bisericuțelor specifice cultului audian.

III. ASOCIAȚIA CREȘTINĂ „APOSTOLICONUL”

Pe data de 1 august 2019, Ministerul Justiției aprobă înființarea Asociației Creștine „Apostoliconul” în dosarul nr. 1178/1.08.2019, al cărui statut de organizare și funcționare cuprindea numai noțiuni generale despre organizarea acestei entități. Acest lucru avea să fie semnalat de către Secretariatul de Stat pentru Culte care, prin comunicatul nr. 11674/25.11.2019, respinge statutul pentru a fi incluse în el: *mărturisirea de credință, structura sa de organizare centrală și locală, modul de conducere și alte elemente enumerate în art. 41, alin. 2, lit. B din Legea nr. 489/2006*.

⁴ Антоний Храповицкий „истории попыток насильственной иудаизации христиан” в мае 1921; Церковные Ведомости „Buletinul Bisericii”, nr. 20 din 18 mai 1913, p. 277-286).

⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, scrisoarea a IX-a către Olimpiada, p. 5, s.p. B.

Adunarea Generală a Asociației Creștine „Apostoliconul” completează statutul cu toate elementele necesare identificării complexe a cultului creștin audian în cadrul entității, iar Ministerul Justiției avea să-l reprobe în dosarul nr. 1043/17.08.2019.

IV. LUAREA ÎN EVIDENȚĂ A ASOCIAȚIEI

Potrivit comunicatului inițial al Secretariatului de Stat pentru Culte, obiectivele preponderent culturale nu fac obiectul luării în evidență a unei asociații care practică o credință religioasă. Așadar, redactarea noului statut era obligatorie. Ulterior, după ce noul statut de organizare și funcționare al Asociației Creștine „Apostoliconul” a fost aprobat de către Ministerul Justiției, pe data de 17 februarie 2022, la 1594 de ani de la interzicerea cultului pe teritoriul Imperiului Roman, din care făcea parte și țara noastră, Secretarul de Stat pentru Culte al Guvernului României, domnul Victor Opaschi emite Decizia de luare în evidență a asociației.

Redăm integral textul documentului, pentru a putea explica și nuanțele libertății religioase, pe cât este cu putință, în cele ce urmează: *„Răspundem cererii dumneavoastră înregistrată la Secretariatul de Stat pentru Culte sub nr. C-208/31.01.2022, după analizarea scopului și obiectivelor înscrise în Actul constitutiv și în Statutul asociației, vă comunicăm că Secretariatul de Stat pentru Culte a luat în evidență Asociația Creștină „Apostoliconul”, persoană juridică română cu sediul în municipiul Brăila, ca asociație înființată în baza OG. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.*

Luarea în evidență de către Secretariatul de Stat pentru Culte vă obligă să ne comunicați toate modificările viitoare referitoare la sediul, scopul și/sau obiectivele asociației.

De asemenea, recomandăm ca asociația să ne trimită la finele fiecărui an calendaristic un raport de activitate în care să fie semnalate și alte modificări decât cele despre care ea are obligația să ne înștiințeze (schimbări intervenite în componența organelor de conducere, administrative și control) și care ar constitui o confirmare a faptului că nu au avut loc modificări privind sediul, scopul și/sau obiectivele asociației”.

V. DOBÂNDIREA LIBERTĂȚII RELIGIOASE

Potrivit structurii sale, asociația nu și-a schimbat forma organizatorică din asociație în asociație religioasă, acest lucru nefiind obligatoriu în acord cu prevederile legii nr. 489/2006 pentru exercițiul libertății religioase.

Statul Român reglementează libertatea religioasă prin mai multe acte, precum: art. 29 din Constituția României, Legea nr. 489/2006, Legea nr. 102/2014 și art. 52 din Ordonanța 26/2000.

Potrivit Constituției, *„Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc”* (Art. 29, alin. 1 și 2).

„Statul român respectă și garantează dreptul fundamental la libertate de gândire, de conștiință și religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României, potrivit Constituției și tratatelor internaționale la care România este parte. Nimeni nu poate fi împiedicat sau constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă contrară convingerilor sale și nici nu poate fi supus vreunei discriminări, urmărit sau pus într-o situație de inferioritate pentru credința, apartenența ori neapartenența sa la o grupare, asociație religioasă sau un cult ori pentru exercitarea, în condițiile prevăzute de lege, a libertății religioase” (art. 1, alin. 1 și 2).

În condițiile date de către Constituție și de către Legea nr. 489/2006, privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor din România, pe teritoriul acestui stat pot exista mai multe tipuri de organizații religioase: culte,

asociații religioase și grupuri religioase fără personalitate juridică. Cele din urmă menționate, neavând personalitate juridică, nu pot avea relații oficiale cu statul, libertatea religioasă manifestându-se într-o altă formă.

Din Ordonanța nr. 26/2000 aflăm că: „După constituirea lor, asociațiile, fundațiile și federațiile interesate vor solicita autorităților administrative autonome, ministerelor, celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și autorităților administrației publice locale să fie luate în evidența acestora, în funcție de domeniul în care activează” (art. 52, alin. 1). Astfel, în România, pe lângă cultele și asociațiile cu personalitate juridică, există peste 830 de asociații luate în evidență de către Secretariatul de Stat pentru Culte, „dintre acestea o treime desfășoară activități în cadrul cultelor religioase, iar restul sunt formate din membri care împărtășesc credințe religioase diferite”⁶.

Exceptând cultele, ale căror statute sunt aprobate de către Guvernul României, asociațiile religioase și asociațiile care împărtășesc credințe religioase diferite au statutele aprobate de instanțele Ministerului Justiției și ulterior de Secretariatul de Stat pentru Culte. Astfel, statutele sunt aprobate pentru ambele categorii de organizații în baza art. 46 din Legea nr. 489/2006, modificările fiind obligatorii de comunicat Secretariatului de Stat pentru Culte prin însăși actul Deciziei de luare în evidență sau Aviz, în temeiul art. 52 din OG. 26/2000.

După cum s-a arătat în comunicatul Secretariatului de Stat pentru Culte, noul Statut al Asociației Creștine „Apostoliconul” care include mărturisirea de credință, elementele specifice confesiunii creștine audiene, forma de organizare sinodală (episcopii și preoții proprii), elementele ritualice și celelalte enumerate în articolele de la 8 până la 34, alin. 4. Toate aceste elemente care constituie exercițiul libertății religioase în cadrul asociației noastre, au fost analizate și aprobate de către comisia de validare a Secretariatului de Stat pentru Culte.

VI. EPISCOPII ȘI PREOȚII ASOCIAȚIILOR

Speculațiile de la care a pornit acest articol, din necesitatea de a face clarificări juridice și pentru a nu da curs unor provocări, precum că *în cadrul asociațiilor și asociațiilor religioase nu există cadru legal reglementat pentru clerici (episcopi, preoți și alte categorii)*, sunt menite să dezinformeze și să tulbure viața religioasă a unor confesiuni religioase pașnice. Astfel de afirmații, dacă se concretizează a avea menirea de *bullying religios*, aduc atingere art. 13, alin. 2 din Legea nr. 489/2006, sub denumirea de *învălbire religioasă*.

Legea Cultelor, după cum însuși titlul său afirmă, este o lege *Generală* a libertății religioase și a cultelor. Preotul, amintit doar în capitolul al III-lea al acestei legi, există cu certitudine și în cadrul asociațiilor și asociațiilor religioase. Libertatea religioasă în complexitatea ei nu poate să fie cuprinsă în doar 51 de articole de lege și nu se rezumă numai la aceste, ci este reglementată consistent printr-o multitudine de documente și aprobări.

Până în anul 2006 Statul Român avea Ministerul Cultelor care avea să fie desființat și redus la statutul de Secretariat de Stat, astfel că devine inferior Ministerului Justiției. Din același motiv procedurile de aprobare sunt inverse din punct de vedere cronologic decât până în anul 2006.

În Legea Cultelor, la Secțiunea a III-a, așa cum ne arată art. 24, alin. 1 și 2, se face referire la clerul salarizat al cultelor religioase, nu la clericul nesalarizat al asociațiilor confesionale și asociațiilor religioase. Abordările superficiale ale acestei secțiuni duc la confuzii și în cele din urmă la discriminări religioase, aducându-se în mod vizibil atingere art. 1, alin. 2 din Legea Cultelor.

Analizând ansamblul secțiunii a III-a din Legea Cultelor, „*Culte*le își aleg, numesc, angajează sau revocă personalul potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări” (art. 23, alin. 1). Vorbind despre un capitol general valabil pentru structurile organizatorice ale cultelor religioase, articolul nu îngrădește libertatea religioasă a asociațiilor *confesionale* sau asociațiile religioase de a avea preot sau episcop. Potrivit art. 41, alin. 2, *asociațiile se organizează potrivit propriilor mărturisiri de credință* (coduri canonice denumite altfel), *statute și forme de*

⁶ Secretariatul de Stat pentru Culte, „Statul și cultele religioase” – 2018, Ediția a II-a, pag. 169, ISBN 978-606-33-2998-2.

organizare centrală și locală. În general, toate cultele și comunitățile religioase din România au forma de organizare centrală și fiscală obligatorie precum un ONG, prevederile art. 52 din Ordonanța 26/2000, făcând diferența între obiectivele de activitate ale acestora, culturale, religioase etc. Astfel, încă de la momentul constituirii, structurile asociaționale au obligația de a avea prevăzute în statut, printre altele și *modul de dobândire sau pierdere a calității de asociat și inclusiv drepturile și obligațiile* (art. 6, alin. 1, lit. C și D).

Potrivit articolului 46 din Legea Cultelor, Ordonanța 26/2000 nu anulează sau înlocuiește Legea nr. 489/2006 în problema manifestării unei credințe religioase, ci o completează. Astfel că, în acord cu art. 23 alin. 1, 2 și 3 din Ordonanță, hotărârile luate de către asociații, indiferent de scopul principal, trebuie să se rezume strict la propriul statut. Astfel că, în modul de aplicare al ambelor acte legislative, respectarea statutului este obligatorie.

Toate entitățile își aleg și revocă personalul în conformitate cu propriile lor statute, aprobate de către Ministerul Justiției prin Instanță. De asemenea, Instanța precum și Secretariatul de Stat pentru Culte, revizuieste legalitatea articolelor astfel încât cele neconforme sau ilegale să determine respingerea actului. În acest sens, Ordinul Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 118/2017 prevede următoarele: *„În cazul respingerii solicitării de aviz, răspunsul va trebui să conțină, detaliat, motivele care au stat la baza acestei decizii”* (art. 3, alin. 2).

Tot din aceeași secțiune a Legii generale a Cultelor aflăm că *„personalul cultelor poate fi sancționat disciplinar pentru încălcarea principiilor doctrinare sau morale ale cultului, potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări”* (art. 23, alin. 2). De asemenea, și celelalte tipuri de confesiuni religioase, recunoscute și aprobate de către Secretariatul de Stat pentru Culte, își sancționează personalul potrivit propriilor lor *statute și mărturisiri de credință* menționate în actul legii, care au același efect de *coduri canonice*.

În privința următorului text, superficialitatea abordării poate aduce atingere gravă securității: *„Personalul clerical și cel asimilat al cultelor recunoscute nu poate fi obligat să dezvăluie faptele încredințate sau de care a luat cunoștință în considerarea statutului lor”* (art. 23, alin. 3). Orice faptă care constituie infracțiune și aduce atingere gravă securității naționale sau persoanelor, vieții și integrității, intră sub incidența art. 266 din Codul Penal privind *nedenumirea*. De asemenea, orice structuri care au un caracter *secretos*, potrivit art. 40, alin. 4 din Constituția României, sunt interzise. Există tipuri de confesiuni religioase care au interpretat eronat acest articol, dezvoltând adevărate fobii în privința expunerii realității, unele dintre ele fiind deja destructurate de către instituțiile statului.

Articolul se referă la secretul *spovedaniei*, care poate fi predominant secretă, exceptând cazurile grave și de un real pericol, păstrarea confidențială a acestora intrând în contradicție cu art. 5, alin. 4 din Legea cultelor care prevede că: *„În activitatea lor, cultele, asociațiile religioase și grupările religioase au obligația să respecte Constituția și legile țării și să nu aducă atingere securității publice, ordinii, sănătății și moralei publice, precum și drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”*.

Următorul text de lege se aplică și în cazul asociațiilor confesionale și asociațiilor religioase: *„Exercitarea fără drept a atribuțiilor de preot constituie infracțiune și se pedepsește potrivit Codului penal”*. Preoția, după modificarea Legii nr. 489/2000 și prin aducerea articolului sus citat la nivelul de constituționalitate, este o vocație, o atribuție și nu o profesie. Legislația reglementează care sunt profesiile, printre care și cele de organe sau funcționari ai statului, neputând fi vorba și despre episcopi sau preoți.

Vechea formă a acestui articol era: *„Exercitarea funcției de preot sau orice altă funcție care presupune exercitarea atribuțiilor de preot fără autorizația sau acordul expres dat de structurile religioase, cu sau fără personalitate juridică, se sancționează potrivit legii penale”*. Întrucât secțiunea se referă la personalul angajat al cultelor, atribuția invocată nu este o profesie, iar termenul *legea penală* este foarte rar folosit și neclar, articolul a fost dovedit a fi neconstituțional.

Preoția este o atribuție care se regăsește atât în culte, asociații religioase, cât și în grupurile religioase fără personalitate juridică. Structurile asociaționale care au primit Avizul Secretariatului de Stat pentru Culte prevăzut la art. 41, alin. 2 lit. D din Legea nr. 489/2006 sau Decizia de Aprobare prevăzută la art. 52 din OG. 26/2000, s-au

emis în baza statutelor depuse în conformitate cu prevederile art. 41, alin. 2, lit. B din Legea Cultelor. Așadar, nu poate fi vorba despre o neclaritate a legislației în privința clerului.

Articolul 23, alin. 4 se aplică inclusiv preoților suspendați din asociații, în virtutea prevederilor codului penal, nu al Legii Cultelor, care nu cuprinde reglementări și pentru aceste categorii clericale, vorbind în continuare despre o lege *generală* a libertății religioase și a cultelor din România. În principiu, pentru clericii suspendați de către toate confesiunile religioase care continuă să profeseze, este aplicabil art. 348 din codul penal, dat fiind faptul că preoția este o atribuție sau o activitate.

VII. LIBERTATEA RELIGIOASĂ ÎN PENITENCIARE ȘI CIMITIRE

Potrivit art. 44, alin. 2, „*Asociațiilor religioase li se aplică în mod corespunzător și prevederile art. 10 alin. (2) și ale art. 15, 16 și 28*”. Articolele invocate se referă la următoarele derogări: „*Culte pot stabili contribuții din partea credincioșilor lor pentru susținerea activităților pe care le desfășoară*” (art. 10, alin. 2). „*Sigiliile și ștampilele folosite de către un cult sau de către o unitate locală de cult trebuie să conțină și denumirea oficială sub care cultul a fost recunoscut ori inițialele acestuia*” (art. 15). „*Culte recunoscute pot folosi, în desfășurarea activităților lor, orice limbă consideră de cuviință. Evidența financiar-contabilă se va ține și în limba română. În relațiile oficiale cu autoritățile statului, cultele recunoscute folosesc limba română*” (art. 16).

De asemenea, nu în cele din urmă, asociațiilor religioase, potrivit articolului de mai sus, li se aplică și aceste derogări: „*(1) Unitățile locale ale cultelor pot avea și întreține, singure sau în asociere cu alte culte, cimitire confesionale pentru credincioșii lor. Cimitirele confesionale se administrează potrivit regulamentelor cultului deținător. Identitatea confesională a cimitirelor istorice este protejată de lege. (2) În localitățile în care nu există cimitire comunale și unele culte nu au cimitire proprii, persoanele decedate care aparțineau cultelor respective pot fi înhumate potrivit ritului propriu, în cimitirele existente în funcțiune. (3) Prevederile alin. (2) nu se aplică cimitirelor aparținând cultelor mozaic și musulman. (4) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a înființa cimitire comunale și orășenești în fiecare localitate. (5) Cimitirele comunale sau orășenești se organizează astfel încât să aibă sectoare corespunzătoare pentru fiecare cult recunoscut, la cererea cultelor ce funcționează în localitatea respectivă*” (art. 28 din Legea Cultelor).

Din textul ultimului articol de lege, aplicat corespunzător și asociațiilor, „*persoanele decedate care aparțineau cultelor respective pot fi înhumate potrivit ritului propriu, în cimitirele existente în funcțiune*” (art. 5, alin. 3 din Legea nr. 102/2014). Noțiunea de *rit* potrivit dicționarului limbii române înseamnă „*rânduială a unei slujbe religioase; ceremonial religios. Ceremonial, desfășurat după reguli tradiționale, cu prilejul nașterii, căsătoriei, morții, cu prilejul semănatului sau al culesului etc.*”.

De asemenea, separat de cele prevăzute în Legea Cultelor, libertatea religioasă este garantată și persoanelor private de libertate. Din Ordin 4800/2018 privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, din 27.11.2018 extragem că: „*directorul locului de deținere poate aproba accesul cu aparatură sau pachete în cazuri temeinic justificate, după efectuarea controlului antiterorist și de specialitate, în următoarele situații: (...) solicitarea reprezentanților cultelor sau asociațiilor religioase care au acces în penitenciar de a oferi persoanelor private de libertate publicații și obiecte religioase*” (art. 86, alin. 8, lit. E). Și de asemenea, „*accesul reprezentanților cultelor și asociațiilor moral religioase în locurile de deținere se face cu aprobarea directorului locului de deținere, cu respectarea dispozițiilor legale*” (art., 96, alin. 4).

Prin urmare, libertatea religioasă se manifestă în condițiile Legii nr. 489/2006, a Ordinului Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 118/2017, art. 1, alin. 3, lit. A, a Constituției, a complexității Legii nr. 102/2014 privind activitățile funerare printre care se numără și manifestarea libertății religioase, încadrându-se între ceremoniile reglementate de art. 2, alin. 1 din Legea Cultelor, „*în public sau în particular*”, cât și a altor legi, regulamente și ordonanțe în vigoare.

VIII. OCOLIREA LEGII CULTELOR ESTE PRIMEJDIOASĂ

Există câteva persoane care, sub pretextul apartenenței la o confesiune religioasă din Ucraina sau din alte State, pretexte imposibil de verificat de către autoritățile Statului Român, desfășoară activități religioase pe teritoriul acestei țări. În realitate, oriunde există structuri religioase care încearcă să se organizeze după modelul altor culte majoritare din teritoriu, în special *ortodoxe*, dar nerecunoscute sau schismatice în confesiunea lor. De asemenea, există „preoți” români care, în căutarea hirotoniei s-au hirotonit în grupări răzlețe din occident sau din alte țări, printre care amintim și o anume „*patriarhia națiunilor*” din Franța sau o altă „*patriarhie*” din Rep. Moldova.

Față de cele expuse mai sus, grupurile sau persoanele respective, fără a avea o formă de organizare recunoscută în România, de către Secretariatul de Stat pentru Culte, intră sub incidența art. 348 din Codul Penal.

În Hotărârea Guvernului nr. 44/2013 privind atribuțiile Secretariatului de Stat pentru Culte, instituția „*eliberează avizul necesar acordării vizei de lungă ședere pentru activități religioase sau prelungirii dreptului de ședere temporară pentru activități religioase străinilor care urmează să desfășoare sau desfășoare astfel de activități pe teritoriul României*” (art. 4, alin. 9). Astfel, pentru a garanta siguranța Statului Român și pentru a preîntâmpina acțiunile ilegale sau periculoase precum ar fi cele militante sau extremiste, Secretariatul de Stat pentru Culte are atribuția de a cunoaște și monitoriza întreaga activitate religioasă de pe teritoriul acestei țări, după cum se înțelege și din cuprinsul art. 4, alin. 4 din H.G. 44/2013. Trebuie să fim conștienți și de pericolele la care poate să fie expusă populația, atât în privința cultelor extremiste, cât și în privința fenomenelor de escrocherie religioasă care pot veni din afara statului și despre care nimeni nu poate anticipa nimic fără obligația legală a unei monitorizări din partea organelor abilitate în acest sens.

ÎNCHEIERE

În România există mai multe culte și confesiuni religioase care au Sinoade proprii (consilii episcopale), precum sunt cultele: Biserica Ortodoxă Română, Biserica Ortodoxă de Rit Vechi, Biserica Romano Catolică și Biserica Greco Catolică unită cu Roma, dar și asociațiile religioase: Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România (al cărui statut este aprobat prin Judecătoria Fălticeni în dosarul nr. 3512/227/2007 și prin Avizul Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 4/19.11.2007) și Biserica Creștină Ortodoxă Valahă, al cărui statut este aprobat de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 3965/2017 din dosarul 2150/62/2015, prin Avizul Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 32/14.12.2017 și de către Instanța Judecătoria Zărnești în dosarul nr. 209/338/2018.

Alături de cele 18 culte și cele 44 de asociații religioase, mai amintim alte două confesiuni religioase aprobate și anume: „*Asociația Ortodoxă Coptă „Sf. Mina*”, entitate care, prin statutul său, mărturisește și practică riturile și credința coptilor și „*Asociația Creștină „Apostoliconul*” care prin mărturisirea sa de credință, prin organizarea religioasă internă și prin riturile proprii, este o entitate care practică și mărturisește o confesiune religioasă distinctă, având statutul aprobat de către ambele instituții ale Statului Român anterior menționate.

De asemenea, mărturisirile de credință, organizarea și statutele tuturor entităților sunt aprobate prin deciziile legale ale Secretariatului de Stat pentru Culte și includ astfel inclusiv derogarea de la art. 6, alin. 1 din Legea nr. 447/2006, privind scutirea clericilor și altor categorii de reprezentanți ai comunităților religioase de la îndeplinirea stagiului militar, confesiunile fiind constituite potrivit legii.

Episcopul nu apare nicăieri în legislația românească, dar apare în statutele de organizare ale confesiunilor religioase, aprobate de către Instanța Ministerului Justiției în circumspecția căreia își au sediile centrale. Dat fiind acest fapt, majoritatea actelor emise de către Secretariatul de Stat pentru Culte se referă la *preot*. În contextul dat, cu privire la existența clerului în asociațiile religioase, pe marginea afirmațiilor tendențioase ale persoanelor invocate la începutul acestui articol, „*calitatea de preot nu este constituită cu titlul de exclusivitate și atribuite doar unui cult, asociații sau grupări religioase*” (Comunicatul nr. 687/13.02.2013, al Directorului General al

Secretariatului de Stat pentru Culte, Florinel Irinel Frunză). De asemenea, același paragraf îl redă și Comunicatul nr.R.G.-6602/23.11.2018 emis de către Secretarul de Stat pentru Culte al Guvernului României, dl. Victor Opaschi. În contextul clarității Comunicatului nr. C-2178/24 noiembrie 2023, emis de către Secretarul de Stat pentru Culte, Ciprian Olinici, *întregul personal religios trebuie să fie reglementat în Statut, atât ca drepturi, cât și ca obligații, cum de altfel prevede și art. 6, alin. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000. Unele confesiuni au preoți, grupați într-o multitudine de alte ranguri și sub-ranguri clericale, ale confesiuni au rabini, muftii, pastori, miniștri, bătrâni și care poartă altfel de denumiri. Acestea toate, sunt identificate în legislație și proceduri sub denumirea de Preot. De asemenea, în personalul clerical intră și rangurile episcopale, indiferent de diviziunile sau sub-denumirile lor. Cu toate acestea, grupurile religioase care nu au personalitate juridică și nu pot întreține relații cu statul, potrivit tuturor documentelor anterior invocate, nu pot folosi denumirea clericală în relațiile lor cu terții.*

În cuprinsul primului document invocat mai sus, se specifică faptul că *„în România nu îi este conferit niciunui cult, asociație religioasă sau grupare religioasă calitatea de „autoritate religioasă unică a unui teritoriu geografic” (paragraful 4). Astfel, calitatea de preot, implicit cea de episcop sau alte calități ale personalelor clericale din diferite religii, nu este deținut cu titlul de exclusivitate doar de către cultele religioase, ci și de către asociații, în conformitate cu statutele aprobate de către Instanța Ministerului Justiției, în conformitate cu prevederile art. 1, alin. 3, lit. A din Ordinul Secretarului de Stat pentru Culte nr. 118/2017.*

Diaconul, preotul, episcopul și Sinodul nu apar numai în actele legale amintite anterior, în cadrul asociațiilor, ci și în Comunicatele nr. C-2258/27.07.2018, două comunicate cu nr. reg. dosar C-503/14.03.2022 și altele. De asemenea, există suficiente decizii ale Secretariatului de Stat pentru Culte și ale Instituțiilor Statului Român care să ateste existența clerului în asociații, calitate care trebuie să fie reglementată suficient de bine prin statutele acestor aprobate ale acestor entități. Altfel, libertatea religioasă ar fi doar o noțiune abstractă.

Trebuie totuși să ne rezumăm, fiecare, la credințele noastre, să conviețuim în armonie cu toate celelalte confesiuni, dar totodată să înțelegem că statutele noastre sunt esențiale pentru a beneficia de următorul articol: *„Orice persoană are dreptul să își manifeste credința religioasă în mod colectiv, conform propriilor convingeri și prevederilor prezentei legi, atât în structuri religioase cu personalitate juridică, cât și în structuri fără personalitate juridică” (art. 5, alin. 2 din Legea Cultelor nr. 489/2006).*

Încheiem acest articol prin aprecierea constituționalității Legii Cultelor și neutralitatea statului exprimată prin art. 9, alin. 1 din Legea nr. 489/2006. De asemenea, desconsiderarea unui preot sau episcop, pe premisa că face parte dintr-o asociație sau dintr-o asociație religioasă, și nu dintr-un cult, constituie discriminare și aduce atingere art. 1, alin. 2 din Legea nr. 489/2006, art. 30, alin. 7 din Constituția României și altor articole de lege, dar poate provoca și învrăjbirea religioasă interzisă prin cuprinsul art. 13, alin. 2 din aceeași lege.

Așadar, trăim într-o lume multireligioasă și multiethnică, acesta fiind și fundamentul existenței noastre din punct de vedere legal. Prin urmare, conviețuirea dintre cetățenii României, indiferent de apartenența religioasă a fiecăruia, este obligatorie a se materializa prin respectul reciproc.

Cu deosebită considerație,

**† Horepiscop Nicolae,
Președintele Asociației Crestine „Apostoliconul”**

**Vicepreședinte:
Valentina Victoria Ciubotaru**

* *Semnături virtuale asumate de către reprezentanții legali.*